

Nr 1060

PRACE NAUKOWE

Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu

Efektywność – rozważania nad istotą i pomiarem

Redaktor naukowy
Tadeusz Dudycz

Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu

Efektywność
– rozważania nad istotą
i pomiarem

Nr 1060

PRACE NAUKOWE

Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu

Efektywność – rozważania nad istotą i pomiarem

Redaktor naukowy
Tadeusz Dudycz

Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu
Wrocław 2005

Komitet Redakcyjny

*Andrzej Matysiak (przewodniczący),
Tadeusz Borys, Andrzej Gospodarowicz, Jan Lichtarski,
Adam Nowicki, Zdzisław Pisz, Teresa Znamierowska*

Recenzenci

*Jan Duraj, Mirosław Hamrol, Magdalena Jerzemowska, Elżbieta Mączyńska, Bogdan Nogalski,
Maria Sierpińska, Wanda Skoczylas, Henryk Sobolewski, Dariusz Zarzecki*

Redakcja wydawnicza

K. Halina Kocur

Korekta

Maria Wiszewska-Sroka

Projekt okładki

Beata Dębska

**Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy**

**© Copyright by Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu
Wrocław 2005**

PL ISSN 0324-8445

Druk i oprawa: Zakład Graficzny AE we Wrocławiu. Zam. 289/2005

Spis treści

Słowo wstępne	11
Andrzej Bodak, Anna Cierniak-Emerych: Współczesne problemy wartościowania pracy w kontekście elastyczności zatrudnienia	13
Bogumiła Brycz: Planowanie finansowe warunkiem wzrostu efektywności funkcjonowania przedsiębiorstwa	19
Katarzyna Byrka-Kita: Określanie kosztu kapitału własnego za pomocą arbitrażowego modelu wyceny (<i>arbitrage pricing model</i> – APM)	30
Anna Cierniak-Emerych, Robert Golej: Kreatywność i innowacyjność szansą na poprawę efektywności funkcjonowania jednostek gospodarczych	48
Wojciech Czakon: Procesowe podejście do badania efektywności	56
Jerzy Czupiał: Efektywność i inne elementy przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa oraz jej źródła	64
Honorata Dudek-Frysiak: Ocena skuteczności i efektywności działań promocyjnych na przykładzie reklamy	70
Tadeusz Dudycz, Piotr Szymański: Korygowanie informacji księgowych na potrzeby szacowania ekonomicznej wartości dodanej	80
Jan Duraj: O roli i znaczeniu funkcjonalnej analizy ekonomicznej w zarządzaniu przedsiębiorstwem	95
Tadeusz Falencikowski, Bogdan Nogalski: Tarcze podatkowe miarą efektywności zarządzania podatkami	103
Robert Golej: Wykorzystanie narzędzi graficznych do budowania zrównoważonych portfeli nowych produktów	110
Robert Golej, Piotr Paszko: Wykorzystanie miar finansowych do zarządzania portfelem projektów innowacyjnych	122
Iwona Gorzeń-Mitka: Skuteczność – próba interpretacji	135
Marlena Grabowska: Rozważania wokół strategii finansowania wewnętrznego przedsiębiorstwa	142
Miroslaw Hamrol, Robert Burchardt: Korekty księgowe w procesie kalkulacji ekonomicznej wartości dodanej	152
Ber Haus: Czy racjonalne działania zapewniają efektywność?	168
Magdalena Jerzemowska, Grzegorz Hryniewicz: Zastosowanie metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych w wycenie spółek technologicznych	176
Jacek Juzwiszyn: Efektywność – wirowa równowaga rynkowa	184
Jacek Juzwiszyn, Wojciech Rybicki, Antoni Smoluk: O definicji efektywności. Rozważania nad celowością w naturze i rozwoju	191

Stanisław Kasiewicz, Waldemar Rogowski: Analiza wrażliwości jako metoda analizy ryzyka przedsięwzięć inwestycyjnych	205
Krystyna Kapa-Kejna: Metody mierzenia wartości dla klienta a efektywność koncepcji CRM w przedsiębiorstwie	218
Cezary Kochalski: Rachunek kosztów klientów vs. rachunek kosztów działań .	229
Marek Koszykowski: Kryteria oceny efektywności bankowych produktów kredytowych	239
Frank Krawiec: Firma w nowej koncepcji gospodarki	249
Zbigniew Krysiak: Profil wartości jako miara efektywności działania firmy	273
Anna Kwiecień, Beata Mucha: Nowoczesne mierniki wartości kreowanej przez przedsiębiorstwo	286
Paweł Mielcarz: Wykorzystanie narzędzi uzupełniających analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych netto w ocenie projektów badawczo-rozwojowych	299
Jarosław Nowicki: Ograniczenia informacyjne w procesie kalkulacji ekonomicznej wartości dodanej (EVA)	320
Grażyna Osbert-Pociecha: Twórcza destrukcja jako uwarunkowanie efektywności przedsiębiorstwa	332
Kazimierz Perechuda: Drgająca dyfuzja wiedzy w przedsiębiorstwach sieciowych	343
Mirela Romanowska: Społeczno-gospodarczy aspekt konsolidacji sektora stocznioowego w Polsce	350
Wojciech Rybicki: O wielostronności, relatywizmie i złożoności kategorii efektywności	358
Krystyna Serafin: Rola kapitału intelektualnego w budowaniu przewagi konkurencyjnej firmy	383
Tomasz Słoiński: Relacja między przepływami środków pieniężnych a stopą dyskonta w ocenie efektywności inwestycji	394
Małgorzata Sobińska: Ocena efektywności przedsięwzięć outsourcingowych z zakresu systemów informatycznych	405
Danuta Sołtys, Anna Żaczek: Metodyczne aspekty racjonalizacji kosztów informacji	413
Agnieszka Szczęsna-Urbaniak: Ryzyko jako element kształtowania struktury kapitałowej przedsiębiorstwa	424
Jacek Unold: Racjonalność – kategoria indywidualistyczna czy zbiorowa? ..	435
Tomasz Wiśniewski: Analiza związku elastyczności działania z efektywnością	449
Stefan Wrzosek: Znaczenie efektywności ekonomicznej w procesach decyzyjnych przedsiębiorstw	459
Dariusz Zarzecki, Małgorzata Guzowska, Tomasz Wiśniewski, Magdalena Kisielewska, Katarzyna Byrka-Kita: Ocena efektywności banków komercyjnych w Polsce za pomocą metody DEA (<i>data envelopment analysis</i>)	463

Summaries

Andrzej Bodak, Anna Cierniak-Emerych: Contemporary Problems of Job Evaluation in Context of Flexibility of Employment	18
Bogumiła Brycz: Financial Planning as an Essential Condition of the Increase in an Enterprise Performance Efficiency	29
Katarzyna Byrka-Kita: Arbitrage Pricing Model as a Tool in the Process of Cost of Equity Estimation	47
Anna Cierniak-Emerych, Robert Golej: Creativity and Innovation as a Chance to Improve the Efficiency of Economic Units	55
Wojciech Czakon: Process Approach to Efficiency Measurement	63
Jerzy Czupiał: Efficiency and Other Elements of a Competitive Advantage of an Enterprise and Its Sources	69
Honorata Dudek-Frysiak: Evaluation Effectiveness and Efficiency of Promotion-mix on Example of Advertisement	79
Tadeusz Dudycz, Piotr Szymański: The Accountants Information Corrections in Needs of the Economic Value Added	94
Jan Duraj: About the Role and Meaning of Functional Economic Analysis in Management	102
Tadeusz Falencikowski, Bogdan Nogalski: Tax Shields as an Efficiency Measure of Taxes Management	109
Robert Golej: Using Graphically Methods to Build Balanced Portfolios of the New Products	121
Robert Golej, Piotr Paszko: Using Financial Measures in Portfolio Management of Innovative Projects	134
Iwona Gorzeń-Mitka: Efficiency – Test of Interpretation	141
Marlena Grabowska: The Considerations of the Internal Financing Strategy of the Enterprise	151
Mirosław Hamrol, Robert Burchardt: Adjusting Entries in EVA Calculation	167
Ber Haus: Do the Rational Actions Assure the Effectiveness?	175
Magdalena Jerzemowska, Grzegorz Hryniewicz: Selected Problems Concerning the Valuation of Technology Companies	183
Jacek Juzwiszyn: Effectivity – Rotational Market Equilibrium	190
Jacek Juzwiszyn, Wojciech Rybicki, Antoni Smoluk: On a Definition of Efficiency	204
Stanisław Kasiewicz, Waldemar Rogowski: Sensitivity Analysis as a Tool of Risk in an Investment Project Appraisal	217
Krystyna Kąpa-Kejna: The Appreciation of Efficiency the Methods of Customer Value Measurement in CRM	228
Cezary Kochalski: Client Based Costing vs. Activity Based Costing	238
Marek Koszykowski: The Criteria of Credit Products' Efficiency Evaluation ...	248

Frank Krawiec: Firm in the New Economy	272
Zbigniew Krysiak: Profile of the Company Value. Efficiency Measure	285
Anna Kwiecień, Beata Mucha: The Modern Measures of the Value Created by a Company	298
Paweł Mielcarz: The Application of Support Methods in the NPV Methodo- logy in the R & D Project Appraisal Process	319
Jarosław Nowicki: Problems Connected with Access to Data During the Estimation of Economic Value Added (EVA)	331
Grażyna Osbert-Pociecha: The Creative Destruction as a Condition of Effi- ciency	342
Kazimierz Perechuda: Dynamic Diffusion of the Knowledge in the Net Enterprise	349
Mirela Romanowska: Consolidation as a Stage of Restructuring Processes on the Example of Shipping Industry	357
Wojciech Rybicki: On Many-sidedness, Relativity and Complexity of the „Efficiency” (as a Category)	381
Krystyna Serafin: The Role of Intellectual Capital in Building Competitive Advantage	393
Tomasz Słoński: The Relation Between Cash Flows and Discount Rate in Investment Appraisal Process	404
Małgorzata Sobińska: Effectiveness Assessment of Outsourcing Informa- tion Systems.....	412
Danuta Sołtys, Anna Źaczek: Methodological Aspects of Information Costs Rationalisations	423
Agnieszka Szczęsna-Urbaniak: Risk as a Determinant of Capital Structure ...	434
Jacek Unold: Rationality: An Individualistic or Collective Category?	448
Tomasz Wiśniewski: Analysis of the Relationship Between Efficiency and Operation Flexibility	458
Stefan Wrzosek: The Signification of the Economic Efficiency in the Com- panies Decisions Processing	462
Dariusz Zarzecki, Małgorzata Guzowska, Tomasz Wiśniewski, Magda- lena Kisielewska, Katarzyna Byrka-Kita: Efficiency of the Polish Banking Sector	479

Pamięci prof. Bolesława Werstego

Czymże ja jestem? Proch czy rozbitek
Wśród tego świata bez granic?
Jaki i komu z dni mych pożytek?
Czy-m dla nikogo i na nic?

Nie jestem więcej niż to drzew plemię
I więcej być mi nie trzeba,
Jeno bym wrastał stopami w ziemię
I dążył czołem do nieba.

Nie jestem więcej niżli ta brzoza,
Którą w powietrzu kołysze
Niepokój kwietnia i grudnia groza
I maćci tajną jej ciszę.

Jestem, bym strojny w wiosny odzienie,
Słał śpiewny poszum w manowce,
A w lecie rzucał czołem swym cienie,
W których dumają wędrowce.

Jestem, bym gnieździł w gałęziach ptaki,
Rzadkie zbłąkanych tęsknice,
Co mnie odlecają swoimi szlaki,
Kiedy mną wstrząsną wicherzyce.

Jestem, bym z żywych soków zrodzone,
Z najgłębszych moich korzeni,
Liście utracił, dumną koronę,
Gdy przyjdzie pora jesieni.

I byście, gdy was smętek poruszy,
Liść depcąc w wiatru poświście,
Czuli: »Jak gorzko, jak słodko w duszy,
Gdy u stóp szumią te liście.«

L. Staff, *Czymże ja jestem?*

Słowo wstępne

Termin „efektywność”, wywodzący się od łacińskiego słowa *effectus*, oznaczającego wykonanie lub skutek, w dzisiejszych czasach jest rozumiany jako pozytywny wynik, skuteczność lub sprawność i mierzony relacją uzyskiwanego efektu do poniesionego nakładu. Natomiast dążenie do uzyskiwania jak największych efektów z ponoszonych nakładów T. Kotarbiński nazywał ekonomicznością działań, pisząc, że jest ona tym większa, im „cenniejszy daje wytwór przy danych ubytkach” lub „im mniejszą miarą ubytków płaciło się za osiągnięcie danego wytworu”. K. Adamiecki zaś maksymalizację relacji efektu do poniesionego nakładu określał jako racjonalizację, twierdząc, że „jej celem jest osiągnięcie największego wyniku użytecznego przy najmniejszym nakładzie środków wytwórczych”.

Każde przedsiębiorstwo, każda jednostka: gospodarcza, społeczna i administracyjna, dysponuje ograniczonymi zasobami i ma do zrealizowania określone cele. Zadaniem kierowników tych jednostek jest dążenie do osiągnięcia postawionych celów, zużywając jak najmniej zasobów, gdyż tylko wówczas staniemy się bogatsi, gdy otrzymujemy towary o wyższej wartości użytkowej za niższą cenę, lepsze świadczenia socjalne, lepsze środowisko życia, lepszą opiekę zdrowotną itd. A więc każdy kierownik musi działać efektywnie, ekonomicznie, racjonalnie, gdyż jak to już zauważył w 1913 r. F. Neuhausen: „naród, który najekonomiczniej rozporządzi swymi bogactwami i siłami oraz zastosuje je z najlepszym współczynnikiem wydajności, podniesie swój dobrobyt i wyprzedzi znacznie inne narody”. Niezbędnym warunkiem zwiększania efektywności działań jest zarówno właściwy wybór celów, których realizacja będzie prowadzić do uzyskiwania wartościowych, a więc i użytecznych rezultatów, jak też pomiar efektywności działań, dzięki któremu można oceniać jakość kierowania i – co jest niezmiernie istotne – kierować nasze zasoby do tych obszarów, organizacji, jednostek, gdzie wykorzystane zostaną najlepiej, przyczyniając się do wzrostu bogactwa całego narodu.

Tematyce efektywności poświęcona była konferencja naukowa: „Efektywność źródłem bogactwa narodów”, która odbyła się w dniach 19-21 stycznia 2004 r. w hotelu „Las” w Piechowicach. Jej celem było podjęcie ogólnopolskiej dyskusji nad efektywnością funkcjonowania polskich przedsiębiorstw, kryteriami jej oceny, doborem narzędzi oraz metod jej pomiaru. Niniejsza publikacja zawiera część referatów zgłoszonych na konferencję, które skupiły się nad istotą efektywności i metodami jej pomiaru. Mamy nadzieję, że zarówno konferencja, jak i niniejsza publikacja przyczynią się do rozwoju wiedzy o efektywności i metodach jej pomiaru oraz nadadzą jej właściwą rangę w kierowaniu wszelkimi organizacjami.

Zarówno konferencję, jak i niniejszą publikację pragniemy poświęcić profesorowi Bolesławowi Werstemu, założycielowi i długoletniemu kierownikowi Katedry Analizy i Diagnostyki Ekonomicznej.

Tadeusz Dudycz